EMILY ELGAROVÁ

TEĎ MLČ

Pro čtenáře psychothrillerů *Zmizelá* a *Dívka ve vlaku*

DOKONALÝ ŽIVOT? MOŽNÁ DOKONALÁ LEŽ...

MLADÁ FRONTA

Teď mlč

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.e-reading.cz
www.palmknihy.cz

Emily Elgarová

Teď mlč – e-kniha
Copyright © Mladá fonta, a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

TEĎ MLČ

EMILY ELGAROVÁ

TEĎ MLČ

EMILY ELGAROVÁ

Mladá fronta

Přeložila Helena Hartlová

Copyright © 2017 by Emily Elgar
Epigraph p.ix © Paulo Coelho 2003
First published in Great Britain in 2017 by Sphere,
an imprint of Little, Brown Book Group
Translation © Helena Hartlová, 2018

ISBN 978-80-204-4451-6 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-204-4977-1 (ePDF)
ISBN 978-80-204-4976-4 (ePUB)
ISBN 978-80-204-4978-8 (Mobi)

Mé sestře Amy

„V každém okamžiku života stojíme všichni jednou nohou v pohádce a druhou nad propastí."

Paulo Coelho, Jedenáct minut

Prolog

Tma jako by ji k sobě přitahovala, jako by ji s každým dalším krokem do husté noci svírala v mrazivém objetí. Vzduch jí s každým ledovým nádechem vysílá do plic elektrické impulzy a nohy hladce kloužou po pěšině, jisté si svým novým směrem. Z boku slyší bublající potok, nad hlavou skřípající větve stříbrných bříz připomínají do sebe propletené artritické prsty.

Měsíc ukazuje svou přívětivou skvrnitou tvář a stříbřitě jí svítí na cestu jako pohádková sudička. Usměje se na něj, než jí znovu zmizí za spěchajícím mrakem. Cítí naprostý soulad se světem, který se s lehkostí pohybuje spolu s ní. Jako by se v ní s nepatrným povzdechem uvolnila jakási neviditelná síla a ona splynula se životem. K vlastnímu údivu si začíná pobrukovat cosi z vlastní hlavy, jako malé dítě. Je to nesmysl, jí je to ale úplně jedno a nestydí se za to.

Proč si nevšimla dřív, jak harmonický může být tenhle svět?

Její pobrukování dostává tvar jména. „Maisie!“ zavolá dlouze a s lehkostí. Zastaví se a zavolá znovu, tentokrát hlasitěji: „Maisie!“ Chvíli poslouchá. Ticho noci je jako přítomnost sama, pevné a nekonečné. Každou chvilku už se rozvlní živý plot a ozve se sladké zapraskání jemných větviček pod fenčinými hbitými tlapkami. Zatím je ale slyšet jen hutné ticho. Je rozhodnutá nedělat si starosti. Maisie jistě pobíhá po nedaleké louce, s tělíčkem nabitým adrenalinem, čenich u země, vrtí ocáskem, hluchá k čemukoli vyjma kakofonie pachů všude kolem. Posune si tašku na rameni, znovu zavolá a jde dál po známé asfaltce s vytlučeným povrchem.

Reflektory auta za ní ji vylekají, vtírají se do její ryze intimní chvilky, připadá si přistižená při něčem, co by nikdo neměl vidět. To auto zná. Mává, její paže vrhají na silnici absurdně dlouhé stíny.

Dává se do lehkého běhu. Kousek vpředu se cesta rozšiřuje, tam můžou zastavit a promluvit si. Zdá se ale, jako by její běh auto přitahoval, jako by odhalilo nějakou její slabost – ty reflektory se jí se zvířecí dravostí přilepily na záda jako lesknoucí se oči divokého zvířete vedeného instinktem, které v nozdrách ucítilo kořist. Uvědomuje si, že se světla blíží stále rychleji, řítí se k ní tryskem. Z hrdla se jí vydere výkřik, vítr ale s jejím hlasem spěchá pryč, jako by ho bylo zapotřebí někde jinde, u jiného dramatu. Auto zavrčí, už je tak blízko.

Taška jí padá z ramene a ve chvíli, kdy se jí auto zakousne do boku, krk jí poskočí stranou. Cítí, jak jí kosti praskají, stejně snadno jako porcelán. Náraz ji roztočí do šílené piruety a odhodí ji až k potoku. Nohy pohybu nestačí a ona padá na záda. Trny drásají bezmocné ruce chňapající po křoví, jak hledají oporu, je to ale jen ostružiní a pružné větve. Ani nezpomalí její pád. Slyší vlastní křik, podivně zapadlý, jako kdyby přicházel zdáli, od někoho jiného. Hlavou naráží na něco tvrdého, zní to, jako když kus masa pleskne o řezníkův stůl.

Potok je docela úzký a jí padne přesně, jako rakev na míru. Srdce jí pumpuje energii do celého těla s takovou silou, že necítí nic jiného. Ani mrazivá voda, která se žene kolem ní ve snaze najít si novou cestičku navzdory překážce, už nebodá. Mrazivý vzduch voní vlhkem a tlením a její dech ji obklopuje nepravidelnými obláčky jako drobnými dušičkami, jako kdyby kousky jí samé unikaly a rozpouštěly se do noci.

Otevírá oči, obloha je stále temně inkoustová a kapky deště ji štípou do obličeje jako drobounké vlhké polibky. Auto se nad ní s mechanickým oddechováním konečně zastavilo. Sahá si mezi stehna a zvedá ruce k očím. Žádná krev. Díkybohu, žádná krev.

Maisie, neposlucha Maisie štěká. Slyší kroky na asfaltu. Někde nad ní se zastavují. Nechce, aby se zastavily. S úlevou zjišťuje, že se znovu vzdalují. Ticho před úsvitem ji přikrývá a tiskne do nového lůžka. Vnímá, jak ji potok objímá, uklidňuje a tiší. Udělá nejlíp, když si trochu zdřímne, jenom na chviličku. Až se probudí, všechno bude jasné, bude zase volná.

1.
Alice

Sedám si na svou obvyklou židli čelem k němu. Hlavu má otočenou mým směrem, je trpělivý, čeká, až začnu. Neočekávám přivítání, což je dobře, protože bych se ho od něj nedočkala. Profesionálně si počká, až začnu mluvit, což nakonec vždycky udělám.

„Zdravím vás, Franku – šťastný nový rok. Doufám, že bylo o Vánocích všechno v pořádku. Ráda vás vidím," usměju se na něj.

Ani se nehne. Jeho obličej zůstává bez výrazu.

„Připadá mi, jako bych byla pryč celou věčnost." Rozhlédnu se, ten poloprázdný malý prostor vypadá úplně stejně. Lednové slunce pronikající oknem je po deštích úlevou. Osvětluje zrníčka prachu, která se vznášejí ve vzduchu.

„Naše Vánoce se celkem vydařily. Vzpomínáte, jak jsem vám říkala, že se s Davidem chystáme za mou rodinou do New Forestu? Claire přestěhovala mámu s tátou do stodoly, kterou přestavěli k bydlení, takže teď s Martinem a dětmi mají starý dům pro sebe. Myslela jsem si, že mi to nebude vadit, ale bylo to hodně divné. Dům, kde jsme vyrostly, s věcmi někoho jiného. Davidovi ale připadalo, že moji rodiče jsou s tou změnou spokojení, což je samozřejmě nejdůležitější."

Celé to vymyslela a pečlivě zrealizovala moje sestra Claire. Je mladší než já, i když jenom o osmnáct měsíců. Usoudila, že je nesmysl, aby se rodiče ztráceli v pětipokojovém georgiánském domě našeho dětství, zatímco ona s rodinou se tísní v nájemním bytě. Přestavbu staré, černě namořené stodoly navrhl můj manžel David, který je architekt, a celé se to narychlo postavilo během

šesti měsíců. Moji rodiče si svým obvyklým klidným způsobem sbalili svoje knížky o ptácích, hrnky a starý dubový stůl, který má dodnes na okraji delší strany skalpelem vyrytý nápis „Alice Taylorová“, a odšourali se přes příjezdovou cestu do svého nového domova. Na všechno ostatní Claire objednala kontejner.

Frank mlčí, čeká, kdy na něj zase začnu mluvit. Poposednu si na židli.

„Děti byly sladké. Sestřin pětiletý Harry měl nedávno ve vlasech vši a všiml si, že to slovo je obsažené i v mnoha dalších slovech. Mně celé Vánoce říkal teto veško. Davidovi to připadalo k popukání. Jemně jsem Martinovi naznačila, že by mu třeba mohl říct, ať toho nechá, ale buďto mou narážku nepochopil, nebo se mu nechtělo zasahovat. S Martinem nikdy nevím, na čem jsem.

Pořád se nemůžu rozhodnout, co si mám o svém, rameny krčícím švagrovi vlastně myslet. Říkám si, že je buď geniální, anebo mu to vůbec nemyslí. David má dojem, že jen přišel na to, jak si nekomplikovat život, což, pokud je to pravda, z něj v mých očích dělá génia, vzhledem k tomu, že si vzal mou sestru.

S Claire jsme si naštěstí až tak moc na nervy nelezly, i když vlastně na Štědrý den k jedné hádce skoro došlo.“ Nakláním se k Frankovi. Historky o sestřiných dětech nemůžu většině lidí vykládat, takže si to hodlám užít. „Zrovna jsem vykoupala Harryho, sešla jsem dolů do kuchyně a vidím, že Claire sloupává Else z hroznů slupky… loupe jí hrozny, proboha! Chápala bych to u miminka, ale u tříletýho děcka? Claire asi věděla, co si o tom myslím, a hned řekla, že by je Elsa se slupkami nejedla. Naštěstí zrovna vešel David a zarazil mě, dřív než jsem se do ní stihla pustit.“

Tahle poslední věta nebyla tak docela pravdivá. Davidova přítomnost zabránila propuknutí hádky naplno, stejně jsem si ale nedokázala odpustit, abych neutrousila: „Pěkně si tě omotala kolem prstu,“ když jsem pozorovala Claire, jak se sklání nad jejich novým kuchyňským stolem a nehtem ďoube do hroznových

kuliček, zatímco si Elsa hoví ve své dětské sedačce a kope do stolu jako nějaký miniaturní diktátor.

Claire na mě od stolu vyštěkla: „Cos to říkala, Ali?“

Elsa přestala kopat do stolu a zadívala se na mě, tváře rudé, naběhlé, lesklé od šťávy z hroznů. Vypadala dotčeně, že se do toho pletu, když jí všechno tak hezky vychází.

„Ale no tak, Claire. Ty jí vážně ty hrozny ještě pořád loupeš?“

Claire dokončila kuličku, na které zrovna pracovala, a podala ji Else, která po ní chňapla a tlustou pěstičkou s ní hladově zamířila do pusy, aniž ze mě spustila oči.

„Prostě jen chci, aby měla víc ovoce, a tohle je jediný způsob,“ řekla Claire s nuceným klidem. Elsa začala kuličku vína vysávat, pokoušela se zarýt zoubky do jejího kluzkého povrchu. Claire si lokla vína, než dodala: „Co kdybys to nechala na mně, Alice?“ s podtextem: „Jak bys to mohla chápat, když sama děti nemáš?“ Vtom vešel David, jako obvykle právě včas, s papírovou čepicí roztrženou ve švech, s předčasně šedivými vlasy trčícími v roztodivných úhlech. Věděl, že jsem dost opilá a dost unavená, abych se pustila do malé hádky. „Pojď se mnou, Ali. Potřebujeme s tvým tátou, abys nám pomohla porazit Martina a tvou mámu.“ Hráli v obýváku společenské hry, zatímco já pomáhala Claire s dětmi. David hádky nesnáší, a tak jsem se protáhla kolem Elsiny sedačky a šla si zahrát *trivial pursuit*. Při odchodu jsem zahlédla, jak Else vyskakuje z pusinky kulička připomínající světlezelenou oční bulvu. David pak na oloupanou kuličku vína šlápl a já se Claire omluvila a obě jsme se zasmály nad hroznovou cestičkou, která se za Davidem táhla po břidlicových dlaždicích.

V tomhle bodě vyprávění by se mě terapeut asi zeptal: „A jak jste se při sestřině poznámce cítila?“ Ale kdepak Frank, to není jeho styl.

Odhodlaně jsem pokračovala: „Jinak bylo všechno vážně prima. Máma s tátou byli moc milí a tiší jako obvykle. Pořád jsou celí u vytržení z Harryho a Elsy. Jsou šťastní, že je mají tak blízko.

Takhle to nejspíš v rodinách dřív chodilo: prarodiče přikládali ruku k dílu, všelicos vnoučata učili, vyprávěli jim, jaké to bylo, když byli sami dětmi, a takové věci." Odmlčela jsem se, polkla, nejsem si jistá, jak do toho dokonalého rodinného obrázku zapadám já. Zajímalo by mě, jestli si Frank všiml, jak rychle měním téma.

„Na pár dnů byl u nás Davidův táta Simon a potom jsme na Silvestra byli u Jess a Tima – to jsou ti naši místní přátelé, o kterých jsem vám už povídala –, takže nic extra, další společenské hry a víno." Pokrčím rameny: „Bylo to pěkné." Simon jako vdovec našel znovu zalíbení v golfu poté, co Davidova matka Marjorie před pěti lety zemřela na rakovinu prsu. Budí dojem, že je celkem spokojený. Nenapadá mě, co bych ještě mohla říct. Frank podle mě ví, že si něco nechávám pro sebe, neříkám mu o svém slibu, který se neustále snažím odhánět jako dotěrnou mouchu.

Opírám se v židli pro návštěvy. Frank se během svátků nezměnil. Jeho mrtvolně bledá hlava spočívá plnou vahou na polštáři. Částečně je schovaný za dýchacím přístrojem, tracheotomický vývod má napojený na tlustou hadici z modrého plastu připomínající chapadlo chobotnice, nelítostně čnící uprostřed krku. Jeho seschlé tělo jako by bylo nakreslené uhlem, ale hlava je tvrdá a těžká, jako vytesaná z mramoru. Ventilátor a monitory za ním s cvakáním a pípáním odpočítávají nekonečné vteřiny. Připadají mi hlasitější, vlezlejší, než si je pamatuju.

Jeho dcera Lucy mi jednou říkala, že má Frank silný západoanglický přízvuk. Miluju přízvuky. Škoda, že ho možná nikdy neuslyším mluvit. Hledím dolů na jeho tvář. Je unavenou připomínkou Franka, kterého jsem viděla na fotkách. Připomíná ohmataného plyšového medvídka, kůži má z nemocničního vzduchu nezdravě zažloutlou, vlasy bílé a pavučinkové jako roztřepená bavlna.

Když ho sem před dvěma měsíci přijali, byly mahagonové jako moje vlasy. Vzpomínám si, jak jedna ze sester – asi to byla Carol

– poznamenala, že vypadáme jako bratr se sestrou. Možná díky téhle poznámce jsem na něj začala mluvit. Anebo možná proto, že je tady tak dlouho a týdny ubíhají, aniž by za ním někdo přišel na návštěvu, anebo prostě proto, že je Frank tak dobrý posluchač.

Můj instinkt mi říká, že Frank je víc při vědomí, než naznačují snímky jeho mozku a výsledky testů, na oddělení 9B ovšem instinkty nemají žádnou váhu. Než se cokoli změní, všechno musí být doloženo přístrojem nebo grafem. Když sem Franka přijali, mluvit na něj bylo jako mluvit k prázdné skříňce – byl někde daleko, netuším kde –, když s ním ale sedím teď, cítím jeho přítomnost. Vím, že poslouchá. Aniž pohnul jediným svalem nebo řekl jediné slovo – těsně před Vánocemi mě v den výročí mého prvního potratu dokázal utěšit. Pověděla jsem mu o tom prvním, zatímco jsem mu čistila tracheotomii. Myslím, že nás to překvapilo oba. Potom jsem mu pověděla o dalších sedmi, které následovaly. Pověděla jsem mu dokonce i o tom, o kterém neví ani David, kdy moje tělo uhasilo maličký život tak dokonale a tiše jako svíčku ve sklenici. Ulevilo se mi, když jsem to Frankovi pověděla. Nejspíš mi pomáhá, že se nemůže hýbat, že se nemusím dívat na obvyklou snahu skrývat lítost, kterou vidím v obličejích většiny lidí. Pohladila jsem Franka po chmýří na hlavě, stejně jemném jako jeho dech na hřbetu mé ruky. Nový rok pro mě znamená konec snažení a začátek úsilí přijmout skutečnost, že nebudeme mít vlastní rodinu. Slíbila jsem to Davidovi. Souhlasila jsem s tím, že víc než osm let snažení nezvládneme. Je po všem.

Koušu se do spodního rtu. Nesmím si příliš zvykat na to, vykládat Frankovi o sobě, není to vůči němu fér, a tak odtahuju ruku a odvracím od něho pohled. Sestřičky, co sloužily o Vánocích, omotaly rám Frankovy postele u jeho nohou červeným řetězem. Vím, že to myslely dobře, teď to ale vypadá trochu hloupě.

Vstávám ze židle, vděčná za to, že se můžu něčím zaměstnat. Sloupnu izolepu z pelesti a řetěz smotám. Představím si, že si Frank v duchu říká: *Díkybohu za to*, usměju se na něj, odpovím:

„Rádo se stalo, Franku," a odhazuju řetěz do koše. Kromě červeného řetězu a plastového Santy na saních se soby, kteří vypadají, jako by v tlamách ukrývali rozeklané jazyky, z toho letos oddělení 9B vyšlo celkem dobře. Jedinou další výzdobou kolem Franka je pár vánočních přání na boční straně nočního stolku. Zatím je tam nechávám.

Ze vzdáleného konce oddělení slyším hlasy: přicházejí sestry z druhé denní směny. Za pět minut mě čeká vizita, a tak se s Frankem loučím a procházím širokou chodbou, která tvoří oddělení 9B Nemocnice svaté Kateřiny, nebo taky Katky, jak jí všichni přezdívají. Jsme jednou z „Devítek", tří akutních oddělení v Katce. 9B je malá jednotka intenzivní péče se čtyřmi lůžky. Každý z našich pacientů tady balancuje na svém vlastním laně mezi životem a smrtí. My sestry se v péči o pacienty střídáme, ale co sem Franka v listopadu přivezli, jeho ošetřování pokaždé přidělím sobě.

Mířím zpátky ke dveřím na oddělení a moje bílé tenisky na tmavězelené lepkavé plastové podlaze vydávají vrzavé zvuky, stejně povědomé jako pískot rychlovarné konvice. Všechno dneska působí stejně, přesto ale svátky oddělení skoro neznatelně změnily. Dneska ráno tu vládne atmosféra nových možností. Nastoupilo pár nových lidí, máme nové diáře a koberec na sesterně je vyčištěný. Cítit je to tu ale stejně, vzduch jako v kterékoli nemocnici, vlhký závan rozvařených brambor a dezinfekce. Návštěvy se v něm dusí, když tu ale pracujete, zvyknete si.

Chystám se připojit k povánočnímu klábosení, které se ozývá ze sesterny a připomíná bublající pěnu, ze své kanceláře ale zrovna toporně vychází Sharma, jeden z lékařů, připravený na vizity. Je mu sedmačtyřicet, vypadá ale mnohem starší, jako by mu Vánoce přidaly roky. Je snad ještě preciznější a naškrobenější než obvykle, jako by mu Santa Claus přinesl napařovačku, pravítko a rozprašovač. Malý knírek má, zrovna jako vlasy, černý jak uhel, lesklý a symetrický. Ramena tvoří s tělem pravé úhly a jeho tři propisky

v náprsní kapse, černá, modrá a červená, jsou nachystané k akci. Je to zneklidňující. Jak může někdo jako on pracovat ve světě prosyceném močí a zvratky? Když dělám vizitu s ním, pokaždé jsem z něj trochu nesvá, jako kdybych ho hlášením o proleženinách a vyměšování mohla ušpinit.

Ze sesterny slyším, jak Mary něco vykládá nové elévce Lizzie. Lizzie se začíná smát tomu, co Mary řekla. Obě o Vánocích sloužily. Na Mary si člověk musí zvyknout, a tak mám radost, že spolu zřejmě vycházejí.

Ze stolu na recepci si beru desky s poznámkami staniční sestry. Sharma nechce dělat vizity se sestrami jednotlivých pacientů, ale se služebně nejstarší sestrou toho dne. Mám podezření, že čím míň nás vidí, tím je radši. Jako staniční sestru si dneska zavolal mě. Obracím se na něj.

„Zdravím, pane doktore. Jaké jste měl svátky?"

„*Bonum.* Děkuji. Můžeme začít?" Sharma prokládá řeč latinou, což Mary dopaluje – „Debil jeden nafoukanej. Kdo si myslí, že je? Julius Caesar?" –, ale mně je to jen k smíchu.

Na 9B jsou v tuhle chvíli jen tři pacienti. Caleb na dvojce chytil hned po Vánocích ošklivou infekci, když mu odoperovali rakovinou prolezlou slezinu. Přišel jeho čas, jak se říká. Přestože byl slabý jako jehňátko, našel ještě dost síly k tomu, aby se pokusil vytáhnout si infuzi, která mu do paže pumpovala antibiotika. Když umřel, jeho žena Hope nám napsala děkovný pozdrav – pořád visí na recepci. Zima je tady většinou rušným obdobím, se zápaly plic starých lidí a nehodami na kluzkých silnicích a při bouřlivých oslavách mladých. Calebova postel bude s největší pravděpodobností do večera obsazená.

Vizita začíná u postele číslo jedna: kardiak George Peters, který se vzpamatovává z nedávného zápalu plic. Sharma se přesouvá k Ellen Hargreavesové na posteli číslo čtyři, devětaosmdesátileté pacientce s vícečetným selháním orgánů, demencí a rakovinou, než konečně dojde k Franku Ashcroftovi. Podle Sharmy je Frank

nejznepokojivější pacient na oddělení. Ne kvůli svým symptomům, ale kvůli svému protrahovanému pobytu. Sharma má za to, že je Frank na 9B už moc dlouho. Většina pacientů tady nezůstává déle než pár týdnů a Frank je tu už dva měsíce. Cestou k Frankovu lůžku míjíme Lizzie, která na mě mává, usmívá se a rudne. Přestýlá už postel, která patřila Calebovi, lůžko číslo dvě proti Frankovi. Na všechno, co zdravotnický asistent připravil k dalšímu použití, lepí nálepku „sterilní".

„Žádný vánoční řetěz pro pana Ashcrofta, jak vidím," říká Sharma, když se zastavíme u nohou Frankovy postele. V jeho hlase stále slyším stopy Hajdarábádu. Přízvuku se jen tak nezbavíte.

„Aha, no vlastně už jsem ho sundala."

„Můžete dohlédnout na to, aby zmizelo i všechno ostatní?" ptá se a přitom nahlíží do Frankova chorobopisu.

On mluví a já se koušu do rtu.

„Tak tedy, Frank Ashcroft, padesát let, mrtvice mozkového kmene. Kóma v trvání jednoho měsíce a nyní patrně PVS, vzhledem k pozorovaným mimovolním pohybům očí. EEG ukazuje na rozsáhlé poškození s jistou dávkou aktivity paraoxonázy. Na ventilaci je od svého příchodu sem, je to tak?" Sharma samozřejmě průběh zdravotní péče o Franka zná, stejně ale s oblibou všechno znovu projde. Přikývnu.

„Byla zde snaha pokusit se povzbudit u něj spontánní dýchání a ověřit fungování bránice, zkusili jsme tedy ubrat, prodělal ale další drobnou příhodu."

„Ano, to je pravda."

Sharma má rád poddajné sestry. Že je Frank v trvalém vegetativním stavu, to Sharma rozhodl po několika minutách prohlížení výsledků snímkování a po méně než dvou minutách, které strávil u Frankova lůžka. Protokol pro diagnostikování PVS vyžaduje souhlasné stanovisko dvou dalších konzultantů. Sharma má souhlas jednoho. Pokud svou diagnózu prosadí, bude to Frankův konec. Přemístí ho do nějakého zařízení, do čekárny márnice,

kde ho budou udržovat při životě do doby, než chytne nějakou infekci a antibiotika přestanou zabírat. Musím pro něj doufat v něco lepšího. Protože k čemu by to jinak všechno bylo?

„Pokud si vzpomínám, nemá prakticky žádnou rodinu. Rozhodně nikoho, kdo by se podílel na péči, že?"

Kéž bych mu mohla zacpat pusu. Frank leží jen pár kroků od něj.

„Má dceru," říkám tiše. „Její návštěvy jsou nepravidelné. S manželkou jsou odloučení. Jednou nebo dvakrát přišli na návštěvu přátelé a matka, tu teď ale přestěhovali do ciziny. Chtěla přijet na Vánoce, bylo to ale myslím příliš drahé. Ne, mimo nich o nikom dalším nevím."

Sharma pohlédne na Franka a potom zpátky do svých záznamů, čelo má svraštělé. „No, jak víte, je tady už příliš dlouho. Odčerpává spousty prostředků. Obávám se, že doba už je taková, musíme pro něj najít místo někde jinde a přesunout ho tam. Slyšel jsem, že jeden pečovatelský domov v Readingu hodlá investovat do nového vybavení. Trochu se poptám." V jeho ruce se ocitá modrá propiska a s ní je vizita pro tohle dopoledne u konce. Představuju si Sharmu, jak po návratu do své kanceláře provádí součty červenou tužkou, aby zjistil cenu Frankova života v penězích.

Nakukuju čtvercovým oknem do malé sesterny na konci oddělení. Carol – vrchní sestra středního věku s krátkými natrvalenými vlasy, živým smíchem a velkým poprsím, z něhož ji bolí v zádech – sedí u svého stolu, který přetéká manuály o správných přístupech a postupech, seznamy a interními sděleními. Na protější stěnu malé místnosti bez oken Carol pověsila zarámovanou fotografii všech stálých zaměstnanců „Devítek". Nikdo z oddělení tu fotku nemůže vystát, naše obličeje ve světle zářivek působí unaveně, vyžile a staře, všichni ale máme Carol příliš rádi na to, abychom obrázek sundali.

S pěti lety na kontě jsem druhá nejdéle sloužící sestra na 9B. Moje kamarádka Mary – která dneska ráno sedí naproti Carol,

jí karbanátky koupené s padesátiprocentní slevou a pije čaj – je ovšem s dvacetiletým působením na 9B rekordmankou.

Mary se blíží důchodovému věku, je malá a podle vlastních slov se „rychle scvrkává". Je hubená, přitom ale pořád jí. Má nakrátko ostříhané šedivé vlasy a veliké vykulené oči, které se podle ní zvětšují, čím víc toho vidí. Dokonce i primáři si Mary považují, ví se o ní, že dokáže pacienty diagnostikovat rychleji a přesněji než většina ostřílených doktorů. V bezpečí naší sesterny Mary častuje doktory směsí soucitu a pohrdání, mluví o nich jako o „istech", což je její souhrnné označení všech specialistů od internistů přes neurology, chemiky a onkology po kardiology a tak dále, kteří na oddělení denně docházejí, mnozí z nich jako nervózní hmyz vznášející se nad lůžky pacientů, než se utečou zpět do bezpečí svých psacích stolů a knih.

Carol i Mary mě obejmou. Navzájem se ptáme, jaké jsme měly Vánoce, a Mary se potom vrací ke své tirádě, kterou jsem přerušila.

„Isti tohle zkrátka nechápou. Naprosto to nechápou."

Je rozčílená. Když Caleb o Vánocích zemřel, ošetřovala ho se svou obvyklou přepečlivou pozorností a důkladností. Calebova zámožná rodina poslala lékařům jako poděkování za péči o Caleba vstupenky na ragby, na zápas anglického národního týmu. Sestry dostaly tucet koblih.

Mary jako obvykle pokračuje: „Myslí si, že všechno, co by kdy mohli potřebovat vědět, najdou v nějaké knize. Většina z nich se ani nenamáhá pořádně se na pacienta podívat, natož s ním promluvit. My jsme tady s našimi pacienty a s jejich rodinami den co den. My je všechny vidíme. Sestry jsou jako nemocniční nábytek. Všichni ostatní jsou neustále v pohybu, isti se dočkají povýšení, pacienti jdou domů nebo umřou, ale my zůstáváme, pevně na svým místě, aby si na nás ostatní mohli sednout, opřít se o nás a občas si do nás trochu kopnout."

Carol se zahihňá a Mary mým směrem obrátí své kulaté oči ke stropu. Otočím se k magnetické tabuli, aby ani jedna neviděla,

jak se směju. Vím, jak moc jde Mary na nervy Carolina věčná veselost. Mary si jde stoupnout vedle mě a stiskne mi rameno svou útlou silnou rukou, která v uplynulých dvou desetiletích zvedala, otírala, tiskla a hladila tolik nemocných a umírajících.

„Tak zase do práce, viď? Šťastný nový rok." S těmi slovy Mary vychází na chodbu, a ještě než se za ní zavřou dveře, už volá na technickou pracovnici oddělení: „Sue, hej, Sue!"

Zabírám židli proti Carol, na které ještě před chvílí seděla Mary. Carol vrtí hlavou směrem ke dveřím a zeširoka se na mě usměje se slovy: „Povídej mi něco o starých psech a nových kouscích!" Na nose už jedny brýle má, teď ale pátrá v natrvalené hlavě po brýlích na čtení, které jako obvykle hnízdí někde v jejích hustých vlasech.

„Já vím," říkám. „Pořád mluví o odchodu do penze, však víš. Nepoznám, jestli to dělá kvůli pozornosti, nebo to myslí vážně. Tak nebo tak si to tady bez ní stejně nedovedu představit."

Carol přikývne, prohodí si brýle, otevře složku a zeptá se: „Takže co tu dneska máme?"

Jako vedoucí oddělení jsem částečně vrchní sestra a částečně sestra řadová. V Katce mají vrchní sestry odpovědnost vedoucího, který v nemocnici na třech jednotkách intenzivní péče vykonává stovky administrativních úkonů. Na 9B základní zdravotnický personál doplňují ještě „společné" sestry všech tří jednotek, které mezi nimi přecházejí. Odráží se v tom podivná nemocniční hierarchie, kdy množství kontaktů s pacientem v rámci určité role rozhoduje o postavení na nemocničním žebříčku. Mnoho hodin kontaktu s pacientem – asistenti, zřízenci, pracovníci úklidu a ošetřovatelé –, to je plankton a kril, zatímco pozice s velmi malým nebo nulovým počtem hodin přímého kontaktu s pacientem – většina „istů" –, to jsou v tomto zvláštním oceánu žraloci a velryby. Já se navzdory narůstajícím administrativním povinnostem kontaktu s pacienty nikdy nevzdám. Studovala jsem medicínu na Londýnské univerzitě, ale rupla jsem v prvním kole

doktorských zkoušek. Tehdy jsem z toho byla pochopitelně zdrcená, nesnášela jsem nenápadné poznámky našich, že se asi víc hodím na ošetřovatelství. Ukázalo se, že měli pravdu. Mnohem víc mi sedí ta lidská část medicíny. Rozděluju léky, měním povlečení, utěšuju rodiny a umírající pacienty držím za ruku, dokud nevydechnou naposledy. Jsem s nimi. Být plankton mi naprosto vyhovuje.

„Tak jo, podíváme se na to," říká Carol a čte rozvrh. „Takže ty pokračuješ s Frankem. Brighton si vyžádal lůžko dvě pro třicetiletou pacientku s poraněním hlavy v kómatu stupně 4 podle GCS, ale nepřivezou ji dřív než večer, možná dokonce až zítra. Lizzie teď připravuje lůžko. Vezmi si prosím Ellen Hargreavesovou, má dnes všechna možná vyšetření. Paula říkala, že byla špatná, zvlášť v noci, je hodně rozrušená. Pořád chudinka vykřikuje, jako by znovu prožívala nálety. Jo, a v záznamech je zmínka o vřídcích v ústech a je třeba překontrolovat nosní sondu. Ve dvě hodiny máme schůzku s jejími dětmi. Potom kdybys mohla udělat odpolední vizitu, kontaktovat rodinu George Peterse – během Vánoc ho měla na starosti zaskakující sestra, takže se jim asi musíme trochu věnovat – a potom kdyby ses mohla věnovat ošetřování podle rozpisu, to by bylo skvělé. Taky jsem si říkala, Ali… nevadilo by ti dohlídnout pár týdnů na Lizzie, viď, že ne? Jen se ujistit, že to tak nějak zvládá." Znovu po mě hodí úsměvem a já se usměju na ni, pak vykročím do hemžení na oddělení vstříc dlouhému dni, který mě čeká.

Do vjezdu před domem číslo 22 v ulici Blackcombe zajíždím těsně před půl osmou večer. S Davidem tady žijeme už od svatby, sedm let. Je to jeden z těch domů zarostlých zelení, které vypadají mnohem menší, než ve skutečnosti jsou. Připomíná domeček z dětské knížky. Tmavé vstupní dveře vykukují z okolních keřů jako přívětivé oko. Tenhle dvoupodlažní dům z červených cihel postavili v padesátých letech, a když jsme ho kupovali, všeobecně

byl považovaný za nepopsatelně ošklivý – možná proto ho předchozí majitelé nechali obrůst zelení –, teď se tomu ovšem říká „retro“. David mi vysvětluje, že se polovina minulého století dostává znovu do módy – což on věděl dopředu –, takže jsme zjevně dokonale trendy. David dům popisuje jako „starý Hollywood“, což je výraz, který určitě pochytil v jednom z těch svých časopisů o architektuře, který teď používá k tomu, aby mě rozesmál a dal mi záminku posmívat se mu. Stejně ale musím uznat, že je to dost výstižný výraz. Dům má podél celé zadní stěny balkon se skleněnými posuvnými dveřmi a s výhledem do zahrady ve svahu. David se zamiloval do velkorysých proporcí a možnosti další přístavby, já se zamilovala do tří ložnic a možnosti založit rodinu. Teď máme samozřejmě jen dva pokoje pro hosty.

V domě je tma, takže David musí být venku. Pracuje na stavebním úřadu a posledního půl roku dělá z domova, což vyhovuje jeho spořivému šéfovi a vyhovuje to i Davidovi, který si, jak vím, vyšetří pár hodin, aby se mohl věnovat svým soukromým architektonickým projektům. Říká, že tohle bude rok, kdy práci pro úřad omezí a konečně začne naplno fungovat jako architekt na volné noze. Svou práci, při níž pro místní správu sleduje a zpochybňuje kontroverzní plány výstavby, bral vždycky jen jako „vycpávku“, nanejvýš na rok, dokud se v našem novém, zpola venkovském životě v Sussexu neusadíme. Ale s příchodem finanční krize přestali lidi plánovat drahé přestavby domů, zatímco Tesco pořád potřebovalo stavět svá nová parkoviště, a tak se David zapřel, přidržel se svého stolu a po večerech jsme mluvili o tom, že je to jen na další rok nebo tak nějak, dokud se ekonomika nevzpamatuje.

Teď je ale David venku. Vzal s sebou i Boba, našeho černého labradora. Zašátrám po vypínači a shodím ze sebe kabát, tašku pouštím s žuchnutím na kamennou podlahu v předsíni. Claire náš dům jednou popsala jako „dospěle uklizený“. Po zemi se nikde neválí zablácené tenisky ani dřevěné hračky. Žádné bezpečnostní zarážky na skříňkách, žádné nočníky za záchodovou mísou.

Naše kuchyň je zmenšeninou venkovské kuchyně, s malou spižírnou a velkým oknem do zahrady. Vím, že by David dal přednost něčemu modernějšímu, já ale byla vždycky blázen do všeho rustikálního. Překročím Bobův okousaný pelech a nakouknu do ledničky. Docela bych si dala skleničku vína, vždycky ale zkoušíme vydržet „čistý leden", jeden měsíc bez alkoholu, a tak si místo toho naliju velkou sklenici vody s bublinkami, opřu se o dřez připomínající žlab a píšu esemesku Jess.

Co kdybyste přišli příští čtvrtek na večeři? David chce mluvit o té přístavbě. Přenechám mu vaření a můžeme si to užít, ne? A.

Sotva ťuknu na „Odeslat", venku se rozsvítí světlo a kuchyňským oknem spatřím Davida. Vypadá, jako by nedávno hořel, bílá oblaka zpoceného tepla se kolem něj převalují jako kouř, stoupají z jeho běžeckého trika s lycrou. Ztěžka dýchá, dlaní jedné ruky se opírá o stěnu, druhou rukou se chytne za kotník a protahuje své dlouhé stehno, svaly na lýtku stojící nohy se přitom napínají jeho vahou. Zůstává v protažení jen pár vteřin, než změní strany. Strečinku nikdy moc nedal. Zítra ho bude všechno bolet.

Ozývá se slabé zaškrábání na vchodové dveře. Otevřu a dovnitř se protáhne Bobova hladká černá hlava, růžový jazyk mu visí z tlamy. Dožaduje se projevů náklonnosti. Poplácám ho po chladných svalnatých plecích. Ztěžka oddechuje, když se mu ale podívám do jeho milujících očí a ujistím ho, že je hodný kluk, stejně zvládne spokojeně zvednout obočí.

David projde dveřmi a skopne letité běžecké tenisky. Nakloní se ke mně se slaným polibkem, prošedivělé vlasy se mu lepí na čelo v propocených pramíncích. Pohledem se zdrží v mých očích, na vteřinku napjatý, jak zjišťuje, jestli jsem v pohodě.

Abych ho ujistila, že jsem, zadívám se na jeho propocený běžecký úbor a říkám: „Jsem ohromená. Novoroční předsevzetí číslo jedna."

Směje se. „Já vím, jedna velká fajfka na pitomým seznamu pro mě a Boba. Musím ale říct, že Bob mě zrovna nepovzbuzoval, že ne, Bobby?“ Bob sice slyší svoje jméno, zmůže se ale jen na pár pomalých těžkých plácnutí ocasem o podlahu ve své části kuchyně, kde se svalí do košíku, a černý bok se mu vyčerpaně pohybuje nahoru a dolů.

David mění Bobovi vodu v misce a teprve potom si z kohoutku natočí sklenici pro sebe. Vypije ji natřikrát a řekne: „Prováděl tu svou zastavovací taktiku, víš, prostě si sedl, odmítl se hnout a pak se chtěl rozběhnout k domovu. Musel jsem ho doslova vláčet.“

Směju se. Bob umí být paličatý – a těžký – jako mezek.

David si jde ke dřezu pro další sklenici a cestou mě pohladí po zádech. „Jaký jsi měla den?“ zeptá se.

Poštu, kterou jsem zběžně prohlídla, pouštím na pracovní desku a ohýbám se, abych si zula tenisky. Po svátcích mě nohy bolí víc než obvykle.

„Rušný,“ říkám, „ale dobrý. Věřil bys, že Mary je v Katce už dvacet let? Ta ženská má teda rozhodně výdrž. Nechápu, jak to dokázala. Vlastně je to další předsevzetí: musím začít plánovat, zapřemýšlet, co budu dělat dál.“ Mám ze sebe radost, že se mi daří tenhle lehký tón. Během našich prvních společných let v mrňavém sklepním bytě v Hackney – já byla sestra s čerstvě získanou kvalifikací, David končil studium architektury –, tehdy jsme nad sklenicí piva v zatuchlé místní hospodě mluvili o budoucnosti. Tenkrát si ještě Hackney všichni spojovali spíš s kriminalitou než s kavárnami a klubovými restauracemi. V mém plánu jsme okolo třicítky měli děti, já přestala chodit do práce, dokud byly maličké, a možná začala dělat něco docela jiného, když šly do školy, jako třeba pracovat ve výtvarné galerii nebo navrhovat šperky, něco tvořivého, co by mi umožnilo být kdykoli po ruce při jejich nemoci a o prázdninách, přičemž David by už v té době měl vlastní vzkvétající živnost. Žili bychom v rozlehlém statku u moře a naše děti by vyrůstaly se psy, slepicemi a kozami a byly by nespoutané

a červenolící, beze strachu z dospělých a budoucnosti. Všechno jsem si to hezky malovala.

David se otočil, aby mě objal. Zřejmě ví, na co myslím. Dokonale mu zapadnu pod ramena a on instinktivně sklání hlavu, aby mě políbil někam na tvář. Strefil se rty vedle mého obočí.

„Jak ses měl ty?" ptám se hlasem ztlumeným jeho hrudí. Krátce mě políbí, tentokrát na rty, než se oddělíme.

„Ale dobře, to víš. Udělal jsem pár dalších výkresů k té přístavbě pro Jess a Tima, začíná se to docela hezky klubat." David našim kamarádům účtuje přátelskou cenu: je důležité, aby o něm místní věděli.

„To je senzační!" říkám. Otevírám obálku s účtem za telefon a hned ji zase pokládám zpátky na desku, aniž bych se podívala dovnitř. „Vlastně jsem Jess zrovna psala. Pozvala jsem je na příští čtvrtek. Říkala jsem si, že můžete s Timem nadšeně hýkat nad výkresy a já s Jess zatím pořádně probereme, co je nového."

David oplachuje sklenici. „To zní dobře. Uvařím své proslavené lasaně." Nakukuje do ledničky. „Co si dáme k večeři? Bože, tohle je hotová džungle." Mluví o té spoustě špenátu a kapusty, co jsem nakoupila. Předsevzetí číslo pět: začít opravdu používat odšťavňovač, který jsem Davidovi pořídila k Vánocům. David všechnu zeleň vytahuje z ledničky, až najde starý kus čedaru, který začne krájet přímo na pracovní desce a strká si ho po kusech do úst. S pusou plnou sýra nafoukne tváře a přikývne. „Dneska to vypadá na starou dobrou kapustu se salátem a jako moučník špenát. Začíná se mi stýskat po Vánocích."

Zasměju se, když si dramaticky položí hlavu na dřevěnou desku, a zmocním se posledního kousku sýra, zatímco David mumlá vyčítavě: „Slib mi, že letošek bude vypadat líp než tohle."

Křením se na něj, ale neodpovídám. Místo toho se vydám po schodech k naší ložnici, protože už Davidovi nechci slibovat věci, které nemůžu splnit.

2.
Frank

Když jsem byl kluk, někdy kolem šesti nebo sedmi, máma onemocněla. Ukázalo se, že to nebylo nic vážného, několik týdnů ale musela být pryč a já s bratrem jsme zatím žili u prarodičů. Byli na nás celkem hodní, jenomže to bylo prvně, kdy se mi po někom stýskalo. Nebylo to takové to běžné neurčité stýskání, spíš něco jako zpětný tah pupeční šňůry. Bez mámy jsem si připadal jako embryo neschopné samostatného života, instinktivně jsem chtěl být zpátky v jejím lůně, kde bylo bezpečí, kde bych mohl být sám. Potom jsme se vrátili domů a všechno bylo zase jako dřív, a jak už to u dětí bývá, všechen ten pláč a volání po ní najednou jako by se nikdy nestaly.

Tahle vzpomínka se mi vybavila, když tu teď nebyla Alice. Jak mi bylo, když máma onemocněla. Těch posledních pár dnů jsem panikařil, sám sebe jsem děsil představami, že už se nikdy nevrátí. Říkala mi, že tu okolo Vánoc nebude, já si ale myslel, že mluví o jednom nebo dvou dnech. Přes svátky tu bylo pár zaskakujících sester, co se ani nenamáhaly zapamatovat si moje jméno. Pro ně jsem byl jen „pacient".

Ta nová, Lizzie, ke mně tu a tam utrousí nějaký vtip.

„Dneska máme krůtí příchuť, pane Ashcrofte," řekla mi zpod santovské čepice na Štědrý den a vyprázdnila injekční stříkačku do jedné z trubiček, co ze mě trčí a posílá mi hnědou hmotu enterální výživy rovnou cestou do žaludku. Byla to od ní hezká snaha, měla by ale vědět, že nepoznám rozdíl mezi krůtou a asfaltovou směsí. Lizzie je nová i mezi námi vegeťáky, to se pozná. Posunuje mi hlavu nejistými, opatrnými trhanými pohyby. Vlastně je to

docela milé. Nechce mi ublížit. Mohla by mi ovšem klidně přejíždět po hrudi struhadlem a na břicho použít zapalovač. Všechno bych to cítil stejně jako kdokoli jiný, každé strouhnutí a každé popálení. S tím rozdílem, že já bych nemohl křičet. Nedokázal bych ani pohnout víčkem.

Často si říkám, že kdyby Sharma uvěřil Alici a její diagnóze „syndromu uzamčení" místo „trvalého vegetativního stavu", všechno by se tady pro mě změnilo. Z toho, co jsem pochopil, je PVS skoro totéž, jako byste řekli, že je člověk mrtvý, pokud jde o všechny způsoby projevu života. Pacienti v PVS se potácejí mezi životem a smrtí, s mozkem prázdným jako oblaka, jen se jim do plic pumpuje kyslík. Doktoři takové pacienty udržují v chodu, podobně jako děcka, co drží motýla na šňůrce, nepustí je, se vší vážností lpí na své hře, protože vypnutím přístrojů, puštěním provázku by přišli o hru, nechali by motýla uletět, a to se nesmí stát. S tím se ale nejspíš nedá nic dělat. Živí bývají obvykle posedlí životem.

Tak to jsou pacienti v PVS, sice se svítí, nikdo ale není doma. Moje situace je trochu jiná, já jsem doma, jenže vypadly pojistky. Alice tomu říká „syndrom uzamčení". Svědící nos, smysl pro humor, sexuální touha, hlas v mé hlavě, potřeba vyměšovat, lítost, to všechno mám, všechna tahle nutkání, potřeby a touhy, stejně jasné, bodavé a mučivé jako vždycky. Jenže jsem se zaseknul, nic z toho nemůžu „udělat". Žádná možnost se poškrábat, zasmát se, šukat, klábosit, močit nebo brečet. Všechno se dělá za mě nebo skrze mě, všechno až na to šukání.

Alice je tady pořád jediná, kdo mě vnímá uvězněného v mém vlastním těle. Těším se, až ji zase uvidím. Její kroky už dopředu poznám.

Alice je zpátky. Je tady.

Z čepce jí vyklouzne několik pramínků vlnitých hnědých vlasů a zastaví se pár centimetrů od mého obličeje. Směje se a její modré oči se přitom trochu přimhouří, na levé tváři se objeví dolíček

– a ano, je to tady… ta mezírka mezi zuby, jako tajná jeskyňka, kterou zahlédnete, jen když se směje. Jednou mi říkala, že si na škole chtěla ušetřit peníze, aby jí tu mezírku zaplnili, potom ale místo toho radši jela na výlet.

„Zdravím vás, Franku, šťastný nový rok. Doufám, že bylo o Vánocích všechno v pořádku. Ráda vás vidím." Chci, aby se mě dotkla, aby mi položila ruku na tvář, řekla mi stejně jako máma, že je zpátky a teď už bude se mnou. Myslím, že ani Alice neví, jak dlouhých může být deset dnů, když je tady člověk uvězněný. Vykládá o Vánocích, o neteři a synovci, já ale vím, na co myslí, když se kouše do spodního rtu. Kdyby to šlo, řekl bych jí, že vím, jak člověka trýzní samota, jak ho mučí vztek, řekl bych jí, že jsme možná každý jiný, ona ale není sama.

Sundává vánoční řetěz z pelesti a já si říkám: *Díkybohu, Alice, tohle vážně není nic pro mě.* Chvilku váhá nad vánočními gratulacemi, ale nechává je, kde jsou, a pak už je pryč, čeká ji vizita. Jsem jí vděčný, že tady ta přání nechala. Viděl jsem je jen jednou, když je Lizzie těsně před Vánocemi otevírala. Od té doby jsou přichycená k boku mého nočního stolku a sestry mi jen málokdy otočí hlavu dost daleko doprava, abych na ně viděl. Letos jsem dostal jen tři, což je nejspíš v pořádku, vzhledem k tomu, že já neposlal žádné. Pamatuju si je celkem dobře, můj mozek se docela slušně naučil pořizovat momentky. Alespoň nějaká drobná požehnání. Jedna je od mého mladšího brášky Dexe, který se s novou manželkou asi před rokem přestěhoval do Costa del Bůhvíkde. Moje máma se vystěhovala z domu ve Swindonu, kde jsme vyrostli a kde žila docela sama, co táta před devětadvaceti lety umřel, a odjela s Dexem a jeho novou ženou Bridget do Španělska, je to šest měsíců. Byl jsem šokovaný z toho, že Dex taky jednou něco udělal pro mámu, pro rodinu. Potom jsem se ale dozvěděl, že taxikářská firma, co si založil, je psaná na ni kvůli nižším daním a že musí být registrovaná jako trvale žijící v tom Costa del Bůhvíkde. Na jejich přání k Vánocům je nakreslený Santa přistávající

se svými saněmi na střeše. Máma by něco takového nevybrala. Když mi Lizzie chvíli podržela přání u obličeje, viděl jsem, že je napsané její roztřesenou rukou.

Tady je všechno OK. Dexův podnik dobře šlape a ve většině obchodů prodávají anglické potraviny, takže mám své zavařeniny a čedar a jsem šťastná! Nikdo mi neřekl, že je tady v zimě tak chladno, ale už by se mělo brzy znovu otepplit. Až příště přijedeme, zajdeme za Tebou. Promiň, že jsme nemohli přijet na Vánoce, drahoušku, ale po stěhování nezbylo moc peněz. Doufám, že se držíš! Líbá Tě máma, Dex a Bridget.

Dex s mámou za mnou byli před odjezdem do Španělska. Pořádně jsem mámu neviděl, nechce se na mě dívat. Nemám jí to za zlé. Místo toho seděla na židli a tiše plakala, zatímco Dex mašíroval okolo mé postele, pokukoval po hadičkách, které do mě vedou, a říkal něco o tom, že vůči zvířatům jsme laskavější. Taktem on nikdy neoplýval.

Další přání je zimní scenerie se zajícem utíkajícím přes zasněženou stráň. Je od starého kámoše Johna, taky stavbyvedoucího, se kterým jsem roky dělal, než přišla vlna propouštění. Moc toho nenapsal, pokud si vzpomínám. To nenapíše nikdo, když si myslí, že už je z vás vlastně mrtvola.

Poslední přání, polární medvěd na bruslích, bylo od mojí Lucy. Samozřejmě ví, že mi bude její slova někdo číst, takže ani ona toho moc nepíše, přiložila ale fotku: jsem na ní převlečený za Santu a pětiletá Lucy mi sedí na kolenou, na hlavě tmavé culíky, na sobě má červené kostičkované šaty, jsme v našem nově postaveném řadovém domku na Summerhill Close na předměstí Brightonu. Těsně předtím, než tahle fotka vznikla, mi Lucy stáhla plnovous, a když mě pod ním poznala, vykoktala s očima vykulenýma ohromující pravdou: „*Ty jsi* Santa, tati!“ Vyprávět tenhle příběh se pak stalo mojí každoroční tradicí. Kdyby mi tak mohla stáhnout dýchací trubici, proniknout skrz moje zahnívající tělo a vidět

mě, doopravdy mě vidět, tady a teď – „*Ty jsi* tady, tati!“ –, tuhle myšlenku ale zaplaším. Jinak mi bude strašit v hlavě.

O Vánocích sem skoro denně chodila Georgeova žena Celia. Chodí do kostela a přivedla s sebou na návštěvu i několik farníků. Dělá to na mě ten dojem, že se Celia o církev hodně zajímá a že Georgeův trojnásobný bypass a zápal plic, které ho přivedly sem na 9B, poskytly Celii dokonalý prostor, aby se Georgeovi do zaplátovaného srdce pokusila nacpat Ježíše. Na Štědrý den bylo mumlání modliteb okolo George delší a pronášené s ještě větším zápalem než obvykle a při závěrečném „Amen!“ se Celiin měkký západoindický přízvuk vznesl nad všechny ostatní hlasy. Jeden z farníků začal tiše zpívat „Slyšte, slyšte, pastuškové“, a než se dostali k „Sám syn Boží bydlí v ní“, přidali se všichni ostatní a za chvíli jsme tady měli improvizovaný vánoční koncert a oddělení na chvilku působilo jako domov, docela jako kterýkoli z těch, v nichž jsem kdy žil.

Na konci koledy jsem slyšel, jak se odsunul závěs mezi mnou a Georgem a odkryl mě. Někdo zalapal po dechu. Celia přešla ke mně a zblízka mi pohlédla do tváře. Předtím jsem ji pořádně viděl jen jednou, i když její naříkání nad Georgem poslouchám skoro denně. George jsem jenom zahlédl, má na sobě tolik hadiček, že vypadá jako nějaká dětská čmáranice. Řekl bych, že si možná totéž myslí o mně. Viděl jsem jen chumáč bílých vlasů, jedno předloktí a ruku, kůži musel mít kdysi tmavou, teď byla ale bílá skoro jako křída, tolik jiná než Celiina, jejíž pokožka má barvu a hedvábnou strukturu kávy s mlékem. Na Štědrý den jí v očích svítil buď Duch svatý, nebo to sladké šery, které jsem cítil z jejího dechu.

Hlasem, který doslova osvěžoval vzduch, řekla: „Veselé Vánoce, pane Ashcrofte, nesu vám drobnost od nás všech z kostela Vzkříšení Páně.“ Naklonila se a zašeptala mi do ucha „Je to bible“, jako kdyby mi zrovna věnovala elixír života, a pokud by se o tom dozvěděli ostatní na oddělení, chtěli by mi ho ukrást. Stejně je

to ale příjemné překvapení, když si někdo myslí, že vůbec stojí za to něco mi šeptat. Bibli nechala ležet na mém nočním stolku. Nejspíš je tam pořád.

Lizzie mi otevřela další dárek, což byl šátek od Lucy. Celý den mě kousal a škrábal na kůži jako pytlovina. Sestry mě sice nepochybně litovaly, že za mnou nikdo nepřišel na návštěvu, já jsem ale rád, že Lucy nepřišla. Jen by ze mě byla smutná.

Stará paní Ellen měla u sebe o Štědrém dnu na pár minut svoje tichá vnoučata s těstovitými obličeji. Jistě byla mimo sebe. Když u ní byli, začala se svými zatracenými tirádami. „Ne! Ne!" vykřikovala. „Sirény!" Odešli pár minut poté, co spustila, s tvářemi hořícími jako večerní červánky, zřejmě se obávali, aby si sestřičky nemyslely, že ji něčím rozrušili. Zbytečné obavy, ona takhle vykřikuje v jednom kuse.

Dneska pozoruju přes oddělení Lizzie, jak výbojnými pohyby zastrkává prostěradlo na protější posteli. Lizzie není vysoká, musí si stoupnout na špičky a naklonit se nad postel, aby prostěradlo napnula. Připomíná mi jednu z Lucyiných kamarádek ze školy. Tváře má pihovaté a světlé jako to povlečení a oči kulaté a oříškově hnědé, které působí, jako by o lidi pečovala už dlouho. V těch očích je studnice citu. Ještě pořád pokaždé nadskočí, jakmile se poplašně rozezní některý z našich přístrojů. Hezky brzo si na všechen ten hluk zvykne. Zanedlouho pozná, které signály jsou normální a které znamenají, že se někdo snaží uniknout. Když je s ustýláním hotová, postel by namísto v nemocnici klidně mohla stát v kasárnách. Vidí, že mám otevřené oči, a usměje se.

Přichází ke mně a říká: „Dobré ráno, pane Ashcrofte," potom mi bavlněným tamponem namočeným ve fyziologickém roztoku navlhčí oči. Oči mě pálí úlevou. Jelikož nemrkám, musí mi někdo oči vlhčit, pokud jsou otevřené, přinejmenším každou hodinu nebo tak nějak, jinak vyschnou jako rozinky. Alice po všech sestrách vyžaduje, aby mi oči vlhčily, kdykoli vidí, že je mám otevřené. Takhle obtížný jsem pacient. Proto mi některé sestry občas

oči zavřou, když se nikdo nedívá, jako bych už byl mrtvý. Slyšel jsem Sharmu, jak mluví o otevírání mých očí jako o „mimovolním spazmu“, a s tím mimovolním musím souhlasit – moje oční víčka se vážně řídí svými vlastními pravidly. Alice ale říkala, že to taky může být známka zlepšování mého stavu, a přestože si většinou nedovolím na té myšlence příliš ulpívat, dneska ráno si to na chvilku dopřeju a troufnu si uvěřit, že by to mohla být pravda.

Lizzie ke mně přichází někdy uprostřed dopoledne, kdy na oddělení pronikají sluneční paprsky. Vrší přede mě ručníky, absorpční podložky, mýdlo a přikrývky navíc.

„Alice má jinou práci, pane Ashcrofte,“ říká. „Požádala mě, abych vás dneska umyla. Doufám, že je to v pořádku.“

Upřímně řečeno jsem trochu zklamaný, že to není Alice, ale nejsem v takovém postavení, abych si mohl klást podmínky. Lizzie zapomněla zatáhnout závěsy a já už sbírám síly k novému ponížení, představuju si, jak přijdou Elleniny děti a vnoučata a uvidí, jak mi Lizzie omývá zadek jako malému dítěti, když vtom si Lizzie vzpomene a závěs okolo nás zatáhne se slovy: „Radši si dopřejeme trochu soukromí, viďte, pane Ashcrofte?“

Lizzie metodicky postupuje namydlenou žínkou po mé kůži, centimetr po centimetru. Mluví o počasí. Voda je teplá. Cítím, jak na její masáž reaguje každá jednotlivá buňka mé pokožky, každý pór se pod žínkou otevírá jako vyhladovělá ústa. Otáčí mě na bok a myje mi záda. Každé omývání na mě působí, jako by se mě někdo dotýkal prvně v životě, jako docela nový vjem.

„Můj táta si myslí, že tahle studená vlna potrvá ještě pár týdnů, zrovna jako vloni, vzpomínáte?“ Voda po mně stéká, odplavuje mou starou kůži, jsem jako znovuzrozený. Lizzie se zastaví s houbou na jednom místě na zádech. Cítím ho jinak než zbytek těla. „Aha, máte tady proleženinu, pane Ashcrofte. Potom na to dám krytí.“ Ale jak se teď toho místa dotkla, i když jen tak zlehka, cítím, že se kůže kolem něj začíná stahovat a pálit, a já vím, co přijde, a v duchu kleju a zuřím, že se tahle chvilka pokazí. A už

to přichází, nejdřív lehounké zašimrání, které stoupá ve vlnách, až celé to místo vybuchne v tsunami svědění.

„Moje máma samozřejmě nemyslí na nic jinýho než na svoje cibulky. Moc velký mráz je může poškodit…“ Svědění se mi zakusuje do zad jako červ do jablka, maso kolem zahnívá touhou, touhou po poškrábání.

Panebože.

„…můj bráška nedokáže mluvit o ničem jiným, než že nebude muset jeden den do školy, jestli napadne sníh.“

Prosím, Lizzie, prosím.

Svědění se rozlézá jako armáda pochodujících mravenců, u kostrče se rozestupuje a mašíruje vzhůru směrem k ramenům.

Poškrábat!

Nedokážu si užít omývání nohou ani chodidel, nedokážu na to ani myslet. Začínám počítat spolu s plicním ventilátorem. To jediné můžu dělat, abych se oddělil od milionu prťavých nožiček, které se mi zavrtávají do zad pořád hloub.

POŠKRÁBAT!

„Mně je to vlastně celkem jedno, sníh mám ráda, jen čvachtanici nesnáším!“

Konečně, když napočítám do šestapadesáti, mě převrátí z boku na záda a úleva je jako deka hozená na oheň. Pořád cítím, jak mi svědění olizuje spodek páteře, ale to nejhorší je pro tuhle chvíli uhašeno.

Nakonec mi ještě posune hlavu, tře mě žínkou za ušima a jemně otírá krk, vyhýbá se místu, kde mi tracheotomie mizí v krku. Znovu mi pokládá hlavu na polštář v obvyklém sklonu pětatřiceti stupňů a pak řekne: „Tak je to lepší, viďte, pane Ashcrofte. Pěkně čistý.“

Slyším cáknutí, jak odhazuje do odpadků houbu, polštářek mýdla, plastovou zástěru a rukavice, které zrovna použila. Lizzie odchází a já jí tiše děkuju. Je jako Alice se svým soucitným srdcem. Vím, že moje důstojnost je pro ni důležitější než ta její. Tvář

mám otočenou dopředu, upírám pohled na prázdnou postel naproti, na monitor srdečních funkcí, dávkovače léků s kapačkou a další přístroje, připravené a čekající, aby vklouzly do žil nového pacienta. Caleb odešel za doprovodu hotového orchestru pobouřeného kvílení a pípání jeho přístrojů, Mary štěkala příkazy na všechny na oddělení, řídíc se instrukcemi rodiny, že mají „udělat cokoli“, aby chudáka starého Caleba udrželi v chodu. Slyším všechno, co se na oddělení stane. Zdá se, že vedlejším účinkem pozastaveného života je můj nově nabytý nadzvukový sluch. Jako když někdo přijde o některý smysl, jiný se stane citlivějším, i já teď slyším lidi, kteří spolu tiše mluví nějakých deset metrů ode mě, až na konci oddělení. Žádný z doktorů si toho nevšiml. Jsem rád, nechci žádné hadičky v uších a už vůbec nechci, aby lidi začali být nervózní nebo nejistí, když mluví. Je to moje jediná zábava. Nikdy dřív jsem si neuvědomil, jak moc lidi naříkají kvůli počasí, sousedům, kvůli vlastním dětem. Je to tak malicherný, tak všední, tak úžasný. Zbožňuju, jak Carol proklíná svůj vbočený palec nebo jak Mary po telefonu sekýruje nějakého ubohého moulu někde v Indii kvůli tomu, že pořád nemůže získat on-line přístup k videím. Drobná požehnání. Odpoledne se mi oči zavřely. Nádech, výdech, nádech, výdech. Počítám spolu s dýchacím přístrojem a přitom poslouchám, jak sestry dělají poslední přípravy před příchodem nového pacienta, pravidelné krůčky, kontrola přístrojů, strhávání plastu ze sterilizovaných aparátů. Nádech, výdech, nádech, výdech. Nikdy nevím, jestli příští nádech opravdu přijde, jestli umřu dneska, nebo jestli tady zůstanu zakuklený v sobě měsíce a roky, každý den o něco víc rozložený, zatímco kolem mě bude dál klapat život. Lidi se zamilují, pojedou za dobrodružstvím, budou plakat a křičet, budou se odehrávat války, plynout dlouhé, líné letní dny, ale já budu pořád tady, budu zírat do šedivého stropu, socha toužící po nějakém báječném dni, kdy se moje pocity vyčerpají a já zůstanu v ochromení tak dokonalém, že sladce smaže všechny

vzpomínky na to, kým jsem kdysi byl, kým jsem si kdysi myslel, že bych mohl být. Pokud neumřu dost brzo, pak doufám v úlevu od naděje a v to, že přes pokračující pumpování, dloubání a omývání mého těla moje mysl zamrzne a Frank odejde.

3.
Cassie

Svým způsobem bylo překvapující, že měli Jack a Cassie na svatbě vůbec nějaké hosty. Ještě než se zasnoubili, mluvili o tom, tehdy pozdě v noci, nazí a ovinutí okolo sebe jako vinná réva, že se vezmou ve Skotsku, někde v divočině, kde to bude pro oba nové, jen oni dva a dvojice cizích lidí coby svědků. Tehdy ale spolu byli teprve pár týdnů, a když se o osm měsíců později vraceli z Paříže, bez sebe štěstím a čerstvě zasnoubení, oba věděli, že to bude jinak.

Oba věděli, že by Charlottě zlomilo srdce, kdyby Jackovi jako svému jedinému dítěti nebyla na svatbě. Dohodli se tedy na malém obřadu a pohoštění pouze s nápoji v krásně přestavěné staré stodole za restaurací U Zajíce, která je ve vsi Buscombe nejlepší – a jediná. Proto teď Cassie kolovala od jednoho hosta ke druhému jako křehký dárek a dostávala opatrné polibky na tváře, napudrované jako křídla můry. Všichni jejich hosté jí říkají, jak krásně vypadá, včetně těch, které předtím nikdy neviděla.

„Vypadáte naprosto úchvatně," říkají. „Jack má obrovské štěstí."

Cassie si uhladila na bocích těsné krajkové šaty barvy slonové kosti – Charlotta trvala na tom, že si je musí vyzkoušet –, cítí, jak v ní stále důvěrněji bobtná známá bublina, a odpovídá: „Ne tak velké jako já!" A myslí to vážně, skutečně má štěstí. Zatracené štěstí.

Očima klouže po černě natřených trámech stodoly, které Charlotta vyzdobila veselými girlandami z cesmíny s červenými kuličkami, dvěma vánočními stromky a stovkami svíček, než se její oči

ustálí, jako magnetem přitažené k zátylku Jackovy tmavé hlavy. Vždycky je nejvyšším mužem v místnosti, vznáší se nad klenbou hlav, jako by měl v sobě víc života než všichni ostatní. Pohled na něj – na jeho jisté, pevné rysy, přirozený úsměv, dolíček v levé tváři – Cassii současně uklidňuje i vzrušuje. Jack se sklání, aby políbil stařenku, podle Cassie zřejmě tetičku Torie. Drží se jeho ruky jako malá holčička balonku, která nemůže uvěřit, že ho vyhrála, a zanechává mu na tváři opar růžové rtěnky. Tetička Torie vzhlíží k Jackovi, usmívá se a koketuje s ním, jako by se vrátila o desítky let zpátky do doby vlastní zamilovanosti, Jack už se ale na tetu nedívá. Dívá se na Cassii, na svou manželku. Vydává se směrem k němu a padají si do náručí, stejně přirozeně jako dýchají, a Jack ji líbá na ústa. Fotoaparát cvaká.

„Ženuško," šeptá s parodovaným skotským přízvukem a ona se na něj směje, je jako u vytržení z toho, že se jeho ženou právě stala.

„Manželi můj," odpoví mu s drobným úklonem hlavy.

Doma v brixtonském bytě, kde Cassie vyrostla a kde spolu Jack a Cassie žili posledního půl roku, se jako manžel a manželka oslovovali už celé týdny, zkoušeli si, jak jim to nové pojmenování padne. Sedělo jim dokonale. Znovu ji políbí, ale to už někdo zacinká lžící o sklenici šampaňského, přes svatební hosty se přelije vlna ticha a všichni utvoří okolo Charlotty spořádaný půlkruh. Jacka a Cassii, kteří se drží za ruce, ostatní jemně postrčí dopředu.

Charlotta si levou rukou přihladí světlé mikádo a její vlastní snubní prsten se leskne jako jantar. Cassie nikdy neviděla, že by prsten odložila, přestože Mike zemřel před více než dvaceti lety. Byl to takový ten vztah, o kterém její maminka April vlídně říkávala, že je iluzorní, nepravděpodobnou přeslazenou pohádkou pro důvěřivé dobrosrdečné lidi. Ale Charlottin prsten – jeho přítomnost na její levé ruce – je důkazem. April neměla pravdu ve všem.

Několik hostů si ještě potichu povídá, a tak si Charlotta odkašle, aby se ztišili. Jemné vrásky připomínající uvozovky umocňují

pohled jejích modrých očí, když se usměje na svatební hosty, kteří před ní stojí ve svých nejlepších šatech jako nějaké exotické ptactvo. Jack Cassii obejme. Ucítí v jeho svalech napětí, je nervózní za matku. Cassie mu pro uklidnění pohladí hřbet ruky.

Charlotta děkuje všem, kdo se svatbou pomohli, bratrancům za vánoční stromky, místním přátelům rodiny za svatební dort. Hosté z Charlotty nespouštějí oči, pohnou se jen proto, aby tu a tam upili ze skleničky šampaňského. Charlotta se odmlčí, aby se nadechla. Cassie přestává Jacka hladit, najednou cítí, že má upocenou ruku, když Charlotta začíná znovu mluvit:

„A konečně chci ještě říct, jak vzácného spojení jsme dnes svědky. Sešly se tu dva výjimeční lidé, kteří sdílejí výjimečnou lásku. Od svého prvního setkání se svojí báječnou snachou" – několik radostných výkřiků od mladších hostů – „jsem věděla, že je mimořádná. S krásnou Cassií po svém boku je Jack šťastnější, než kdy byl. Přišel za mnou hned po několika týdnech jejich známosti a řekl mi: ‚Všechno teď do sebe zapadá, mami. Všechno prostě dává smysl,' a já věděla, že můj chlapec našel lásku svého života."

Jack stiskne Cassii v pase, než ji pustí, aby mohl zatleskat. Cassie drží v ruce sklenici s šampaňským. Zkouší zatleskat, ale sklenička jí překáží a její ruce působí nemotorně.

„Samozřejmě všichni víme," říká Charlotta, „že jiní dva velmi mimořádní lidé tady s námi dnes nemohou být."

Vzduch v místnosti zhoustne. Cassie ucítí, jak jí v krku tuhne důvěrně známý knedlík a nedá se spolknout. Charlotta se podívá přímo na Cassii, její pohled je laskavý jako vždy, a knedlík změkne.

„Vím, že mluvím za nás za všechny, když řeknu, jak upřímně šťastni bychom byli, kdyby tu s námi mohla být Cassiina báječná maminka April. Jsem smutná z toho, že jsme Jack ani já April nemohli poznat. Slyšela jsem vyprávět o ženě, která zbožňovala barvy a noční tanec, o ženě, která se ráda smála a vroucně milovala. Prázdné místo v Cassiině životě sice nemůžeme nikdy

zaplnit, April by se však docela jistě radovala z toho, že Cassie bude navždy součástí rodiny, která ji bude milovat a ctít. Co víc by si koneckonců mohl kterýkoli rodič přát, než štěstí svých dětí?" Charlottin hlas se lehce zachvěje. „Vítej do naší rodiny, Cassie. Vroucně tě milujeme."

Jackova paže se Cassii znovu obtočí kolem pasu.

„Chybí tu také Mike," pokračuje Charlotta, „Jackův táta. Dnes ho postrádáme víc než jindy. Mnozí z vás Mika znali, takže víte, jak silně věřil v manželství, a já jsem přesvědčená, že by doufal, stejně jako já, že budete stejně šťastní, jako jsme bývali my." Charlottiny oči se naplní slzami, když na chviličku pohlédne na svého syna, potom si odkašle a dodá: „Teď už zbývá jen všechny vás požádat, abyste zvedli skleničky a připili nevěstě a ženichovi! Na Cassii a Jacka!"

Všechny pohledy v místnosti se stáčejí k nim a hosté jako hejno barevných rybek, které se dalo do pohybu jakousi neznatelnou podmanivou silou, utvoří kolem nich kruh a jejich hlasy znějí jako Charlottina ozvěna. „Na Cassii a Jacka!"

Jack si ohýbá Cassii přes paži a líbá ji za dalších ovací a tleskání, potom se oba obracejí k Charlottě, která si teď, když má řeč za sebou, otírá oči.

„Díkybohu za vodě odolnou řasenku," říká Charlotta a Cassie, která nepouští Jackovu ruku, Charlottu obejme.

„Myslela jsem to vážně, Cassie," šeptá Charlotta Cassii do ucha, „každé slovo."

Cassie jí chce znovu říct, jak je jí vděčná, ale nemůže, protože Charlotta se otáčí k Jackovi a objímá ho. Navíc sama cítí na předloktí ruku, jemně žádající o pozornost, a tak se od Charlotty odvrací a pouští Jacka. Předpokládá, že je to jeden z jeho přátel nebo možná jeho strýc, jenže ta ruka na její paži, uvědomuje si s náhlým zachvěním okolo žaludku, patří Marcusovi.

Jeho úsměv končí na rtech. Cassie v jeho tváři nevidí žádnou opravdovou radost, dokonce ani dneska. Jeho tmavé oči jsou

jako vakuum. Pokud Cassie ví, jsou prázdné od chvíle, kdy April zemřela. „Nebylo by jedno objetí pro taťku?“ Jeho pokus o starý vtip mezi nimi zůstává viset jako zvětralý vzduch. Poté co se April a Marcus vzali, jen šest měsíců předtím, než April zemřela, si Cassie Marcuse dobírala a říkala mu před lidmi „tati“. On z toho byl v rozpacích, April se smála.

Cassie jako by měla unavené paže, když svého nevlastního otce povinně objímá. Je menší, než si pamatuje, a jeho tělo působí pod látkou zaprášeného obleku měkce a plaše. Cassie zůstává napjatá, připadá jí, že kdyby se měla uvolnit, mohlo by do ní proniknout něco z jeho zármutku. S Marcusem je to jako se sytým čokoládovým dortem. Cassie zjišťuje, že pokaždé snese Marcuse jen maličký kousek. Jemně se od něj odtáhne a on nechává jednu ruku na její paži. Ví, že mu chce odplout. „To byla krásná řeč, viď?“ Při řeči mu obočí vyskočí nahoru.

„Víš, Marcusi, rozhodli jsme se, že řeči omezíme, bylo to naše…“

Marcusovi se pod bradou chvěje malý váček kůže, jak vrtí hlavou ve snaze nedbat na to, že Cassie kráčela uličkou v kostele sama, že on nemá v klopě kytičku a že nebyla žádná řeč nevěstina nevlastního otce.

„Ne, ne, Cassie, to jsem nenaznačoval. Zdálo se mi, že – jak se jmenuje… Charlotta? – odvedla dobrou práci. Tvojí mamince by se to moc líbilo.“

Ještě po roce a půl to vypadá, jako by Marcus bez April vůbec neexistoval. Cassie cítí, jak se jí šaty kolem hrudi napínají, jak má plíce zahlcené. Marcusova ruka ji na paži začíná pálit a připadá jí, jako by byla zpátky v tom pokoji v hospici a zírala na mámino tělo, s Marcusem stojícím naproti. Z Marcuse má pocit ustrnutí na místě, jako kdyby od máminy smrtelné postele nikdy neodešla.

„Ještě jsme se nepozdravili, Marcusi!“

Cassie se s úlevou obrací za známým hlasem a její plíce se okamžitě uvolňují. Její nejstarší kamarádka Nicky ji musela vidět s Marcusem a pochopila, že potřebuje zachránit.

Nicky má dlouhé zrzavé vlasy spletené do copu, který se jí vine po zádech jako lano. Drobné pramínky jí lehce poletují kolem hlavy. Nicky si nikdy nepotrpěla na vybrané oblékání. Když byla v pubertě, její starší sestra jí řekla, že je na pěkné oblečení moc tlustá, a ta poznámka v ní zůstala vězet jako osten. Dnes má na sobě tmavězelené hedvábné šaty ke kolenům, které lichotí její lehce pihovaté pleti.

„Jakpak se máte, Marcusi?" ptá se Nicky a vlepí mu na tvář jeden ze svých tvrdých polibků.

Cassie nespouští oči z Nicky, cítí ale, že Marcusův pohled přeskočil k její tváři, než se vrátil zpátky k Nicky, jako kdyby potřeboval připomenout, kdo Nicky je, přestože se s ní setkal mockrát.

Právě Nicky kdysi poslouchala Cassiiny nářky na to, jak je Marcus divný a ještě divnější je, že s ním máma chodí. Byli spolu pět let, než April zemřela. Cassie to nikdy nikomu nedokázala říct, dokonce ani Jackovi nebo Nicky, ale tehdy si myslela, že si April Marcuse vzala právě proto, že umírala. Věděla, že mu to udělá radost.

Marcus byl penzionovaný úředník z ostrova Wight, který se před April nikdy neoženil a neměl vlastní děti. Nebyl to bonviván, jakého by si pro svou mámu představovala. Byl příliš šedivý na to, aby mohl být hrdinou, máma s ním ale byla šťastná a to dělalo radost i Cassii. A tak se rozhodla, že je Marcus dobrý člověk.

Nastala pauza. Marcus chvíli působí ohromeně, potom řekne směrem k Nicky: „Dlouho jsme se neviděli." Než pustí Cassiinu paži, ještě ji stiskne. „Jakpak se vede?"

„Ale dobře, dobře, děkuju. Mátožím se z další operace kolena, ale kromě toho se mám dobře. To byl ale krásný obřad, viďte?"

Marcus její otázku ignoruje a místo toho se zeptá: „Neslyšel jsem, že máte novou práci?"

Cassie se dívá jinam, přes rameno kamarádky.

„Ne, ne, to jsem nebyla já, Marcusi. Já ještě pořád brigádničím." Nicky nastaví sklenici na šampaňské mladičkému číšníkovi

s obličejem posetým uhry, který jí dolije. „Což je, no, prima… prozatím prima."

„Nicky pracuje tam co kdysi já, vzpomínáš, Marcusi?" říká Cassie a pořád se na otčíma nedívá.

„Bohužel je to tak," říká Nicky a pokyvuje hlavou směrem k Marcusovi. „Jsem zatím na čekací listině na svého Jacka v lesklé zbroji, aby mě osvobodil od mého psacího stolu a unesl mě na venkov."

Marcus se tomu zasměje, jako kdyby nevěděl, co jiného dělat. Přenese váhu z nohy na nohu. Cassie neví, jestli může prostě odejít, nebo jestli by to vůči Nicky nebylo nefér.

Nicky to s Marcusem nevzdává. „Jak jde život na ostrově Wight?" ptá se.

„Ale je to pořád stejné, klidné, zvlášť v tuhle roční dobu." Konverzace klopýtá dál. Cassie je vděčná, když Charlotta zachytí její pohled a kývne na ni, aby se šla seznámit se starým rodinným přítelem, veselým kulaťoučkým mužem, jehož rty působí jako rozmačkané bobule, když je přitiskne Cassii na tvář. Sleduje přes jeho rameno, jak mezi Nicky a Marcuse vstupuje stará kamarádka ze školy Beth. Beth a Nicky se objímají a Marcus, náhle jakoby hozený přes palubu, od nich ustupuje a trochu přitom kulhá. Jeho kyčel se v zimě zhoršuje. Pohybuje se mezi stoly jako ztracený turista, zranitelný a nerozhodný v této nové zemi, obývané mnohem šťastnějšími lidmi, než na jaké je zvyklý. Předstírá, že obdivuje vánoční stromek, potom najde číšníka, který mu do upatlané skleničky dolije víno. Cassií projede stará vlna výčitek svědomí: Marcus stárne a je docela sám. Pomyslí na to, že se s ním půjde řádně rozloučit, chtěla by mu slíbit, že za ním brzy zajede, navrhnout mu, že by si spolu mohli zajít na procházku podél útesů a zastavit se na oběd v restauraci, jako to dělávali, když byla April naživu. Najednou ji ale Jack chytne za ruku.

„Můžeme, ženo?"

Charlotta ji vezme pod druhou paží a všechno rychle skončí, než se stačila vzpamatovat, jsou venku s několika zbylými hosty a Marcus už zmizel do noci. Tak je to zřejmě nejlepší.

Nicky zvedá ruku dlaní k nebi a říká: „Ono prší."

Charlotta otevírá deštník a drží ho nad Cassií. „Na mojí svatbě s Mikem lilo jako z konve, to nosí štěstí."

Cassie líbá Nicky a Charlottu na rozloučenou, než nasedne do auta, aby s Jackem po boku odjela do letištního hotelu, a najednou cítí, jak se jí ježí chloupky na nahých pažích, a neví, jestli je to deštěm nebo něčím jiným, že v tu chvíli cítí takový chlad.

4.
Alice

Nemám na ni moc času. Cassii Jensenovou dosud obklopuje čerstvá vůně, jako aura světa tam venku. Hypotermie jí zbarvila rty a oční víčka do nepřirozeného ledového odstínu modré, což působí jako špatné nalíčení, její tváře si ale zachovaly mírnou plnost nedávného zdraví, takže vypadá o něco víc živá než mrtvá, ovšem jen prozatím. Během několika dnů její tváře ztratí pružnost. Chirurgický tým odstranil všechny šperky, které na sobě měla.

Hladím ji po levé paži, té, kterou jí chirurg nepropíchal jako panence vúdú. Je protkaná tenkými červenými proužky, laceracemi z nehody. Chvilku držím Cassii za pravou ruku. Je teplá, ale pod očními víčky se neobjeví zachvění značící reakci. Zezadu vybíhá z blonďaté hlavy hadička, z místa, kde se jí neurochirurg navrtal do lebky a vložil do dutiny dočasnou sondu monitorující nitrolebeční tlak a otoky v okolí mozku. Zdá se, že odvedli dobrou práci. Ošklivý pohled na hadičku zapuštěnou do její hlavy diskrétně zakrývá drobný obvaz, taky jí oholili jen malý kousek vlasů. Krk a hruď jsou poseté hlubokými podlitinami a na rtu je ošklivá řezná rána. Světlou kůži zbarvily modřiny jako drobné žhnoucí galaxie. Jako v případě každého nového pacienta si kladu otázku, kdo to asi je, jak zní její smích, jaké měla na dnešek plány. Třeba teď zrovna měla popíjet kávu s kamarádkou. Přes všechny podlitiny, řezné rány a polámané prsty nepůsobí dojmem, že sem patří. Působí dojmem, jako by to jen předstírala.

Beru si z nočního stolku její kartu. Píše se v ní, že její fenku vyděsily novoroční rachejtle a v raných hodinách Nového roku

zmizela. Cassie ji šla do tmy hledat. Je tu poznámka, že v blízkosti místa, kde upadla, byla kaluž, kde mohla zakopnout. Na formuláři se uvádí, že to byla buď nehoda, nebo ji nějaký řidič srazil autem a ujel, takže se tu zastaví někdo od policie.

„Sestro Marlowová?" Je to Lizzie, která mluví zpoza závěsu a zřejmě si není jistá, jestli smí vstoupit, nebo ne.

„Můžete dovnitř, Lizzie."

Odhrnuje závěs jen natolik, aby do něj strčila hlavu. Rychle pohlédne na Cassii a hned se obrátí na mě. „Je tady rodina."

„Manžel?" ptám se.

„Ano, a myslím, že snad její maminka…"

„Dobře. Takže má jen dva příbuzné?"

„Jo. Totiž, ano."

„Dobře, přiveďte je sem, prosím. A Lizzie…" Její obličej se znovu objeví uprostřed závěsu. „Říkejte mi Alice." Přikývne, a než odejde, usmějeme se na sebe.

Odhrnu Cassii její po ramena dlouhé světlé vlasy trochu dozadu, abych pokud možno zamaskovala obvaz na hlavě, je to jen chabá snaha co nejvíc její rodině zmírnit šok. Ostatní starší sestry s oblibou přesouvají jednání s rodinami na podřízené, já ale první setkání absolvuju raději sama, pokud jsem ve službě. To, jaká pacientova rodina je, má na oddělení obrovský dopad. Často je to akt jemného vyvažování: směs empatie a reality.

Slyším přicházející kroky, a než Lizzie odhrne závěs, řekne přiměřeně přitlumeným hlasem: „Tady leží." Lizzie závěs znovu zatahuje za ženou, které může být něco přes šedesát, a sportovně vypadajícím tmavovlasým mužem, Cassiiným manželem, který bude zřejmě o pár let mladší než já, tak mezi třicítkou a čtyřicítkou. Stojím stranou. Nevšimli si mě. Jako kdyby je k sobě Cassie přitahovala magnetem.

„Cassie, panebože, Cassie," říká manžel a tiskne a líbá ruku, kterou jsem před chvilkou držela. Žena, která stojí těsně za ním, mu pokládá pěstěnou ruku na rameno. „Panebože, ne," vykřikuje